

Joko kuuluvat **joulun** äänet?

Terälahti
Mikko Niininen

Luontokoulu Korennon laatimalla Tonttupolulla kuunneltiin korvat höröllä perjantaina. Joko joulun äänet kuuluvat? Ainakin perinteiset tiukukellot sai helkähtelemään, kun kiskaisi puiden väliin viriteystä narusta. Kodassa puolestaan pääsi nuuskimaan jouluisia tuoksua.

Alkuvuikon talvisen tunnelmallinen tykkylumi-metsä oli vaihtunut luontokoulun avoimien ovien päiväksi syksyisen kosteaan hämääseen, mutta se ei lapsia haitannut. Tonttupolkua pitkin pääsi nuotiopaikalle, jossa tarjolla oli makkaraa ja mehua –kunhan ensin selvitti polun varteen jätetyt tehtävät.

Itse tontunkin oli nähty jo heti aamusta vilahtavan päiväkodin ikkunan takana. Polun varrella tontusta ei kuitenkaan näkynyt kuin metsää valaiseva lyhty, joka ilmeisimmin oli jäänyt punalakkiselta kulkijalta.

Teiskolaiset Anne Korte ja

Soile Leppämäki vaelisivat nuotiopaikalle Nella ja Alisa Kortteen sekä Milja ja Maija Häklin kanssa.

Luontokoulun tunnelmallinen laavu oli Anne Kortteelle tuttu jo aiemmilta retkiltä.

– Olemme käyneet täällä ihan perheen kesken pari

”

Ei taitaisi kissa ymmärtää, että tänään on Älä osta mitään -päivä.

kertaa paistamassa makkaraa. Moni ei varmasti tiedä, että täällä voi käydä retkeilemässä myös omalla ajalla, Korte kertoi.

Soile Leppämäki aikoi pitäytyä perjantaina vietetyn Älä osta mitään -päivän hengessä pois kaupasta. Päivän tarkoituksena on herätellä kuluttajia miettimään ostopäätöksiään ja pyrkimään kohti ympäris-

töystävällisempiä tapoja käyttää niin tavaroita kuin palvelujakin.

– Kyllähän me jätämme aivan hirveän ekologisen jalanjäljen, ei siitä pääse mihinkään, totesi Luontokoulu Korennon **Anne Viitälä**.

Niitä luonnon omia, parempia jalanjälkiä oli luontokoululla ehditty jo havaita lumelta alkuvuodesta vierailijoiden ryhmien kanssa. Viitälän mukaan ainakin ilveksen ja näädän jäljet oli tunnistettu maastosta.

Sisällä luontokoululla askarrettiin ympäristöystävällisiä joulukoristeita. Ovikranssien materiaalina oli katinlieko, joka muistuttaa paljon kuusen oksaa.

– Katinlieko on ikivanha kasvi. Dinosaurusten aikaan liekokasvit kasvoivat puiden kokoiseksi, mutta enää ne eivät saavuta samaa mittaa, kertoi **Eva Mäntylä** askartelijoille.

Kranssien lisäksi oli mahdollista askarrella kätevä rasia vaikkapa joululahjoille. Askartelijoiden keskuudessa vallitsi yksi-

mielisyys siitä, että käsityötaito elää vahvasti Teiskossa ja luonnonmateriaalit ovat lähellä. Älä osta mitään -päivä sen sijaan oli jo mennyt ohi ainakin **Jaana Kortteelta**.

– Ostin jo askartelutarvikkeita ja kissanruokaa. Ei se taitaisi kissa ymmärtää, että tänään on Älä osta mitään -päivä, Korte aprikoi.

Luontokoulu Korennon

Mira Korte askarteli joulukoristetta katinliekosta Jaana-aidin opastuksella.

Nuotion savu pyörähteli ja kävi

Ammuntaa, hiihtoa ja suunnistusta

Hirvenniemi
Ullamaija Kivikuru

Aitolahden Voimistelu- ja Urheiluseura aloitti toimintansa jo vuosisadan alussa, 1912. Sen perustajia olivat Keson veljekset Lauri, Uuno, Huugo ja Paavo sekä Oskari Lampu ja Kustaa Ruokonen. Pieni seura ylti yleisurheilussa korkealle Tampereen seudulla. Urheiluharrastus laajeni ammuntaan, jota harrastettiin vuosikymmeniä, ensin suojeluskunnan riveissä, myöhemmin Tampereen Metsästys- ja Ampumaseurassa. Kiväärilajeissa Aitolahti oli voittamaton Pohjois-Hämeessä 1920-luvulla ja 1930-luvun alussa.

Aitolahdella vaikutti samoihin aikoihin myös ”pu-naisen puolen” Aitolahden työväenyhdistyksen voimistelu- ja urheiluseura Woiito. Se toimi ainakin vuodesta 1927 vuoteen 1940. Puheenjohtajana oli pitkään Tauno Järvinen Nurmista. Jäsenluku on ollut vaatimaton, mutta toimintaa kyllä oli, etupäässä hiihtokilpailuja ja poikien urheilutapahtumia.

1920- ja 30-lukujen taitteessa Hirvenniemeen rakennettiin Paavo Keson maille urheilukenttä nykyisen Aitoniementien varteen. Paikan nimi oli Palanutsuo, koska alue oli palanut joskus 1800-luvulla. Kentällä heitettiin keihästä, mutta ennen kaikkea pelattiin pesäpalloa, olihan oppaana sen kehittäjä, paikkakunnalla veljensä luona usein vierailut

Lauri ”Tahko” Pihkala.

1930-luvulla urheiluharrastus siirtyi suojeluskunnan piiriin. Suojeluskuntatoiminta tiivistyi 1930-luvun loppua kohden, kun poliittiset jännitteet kasvoivat. Aitolahdella suojeluskunnan toiminta laajeni poikaosastoon. Tyypillistä oli sekin, että osa seudulla pitkään vaikuttaneiden kesäasukkaiden lapsista lähti mukaan. Osasyynä oli paikkakunnan maineikas suunnistustoiminta. Kesät juostiin metsissä, talvella harjoiteltiin tiedusteluhihtoa Tampereella, jossa piti hakea ennalta määrättyt rastit hiihtämällä.

”

Maaliin tullessa piti olla vähintään yksi suksi mukana.

Varsinaisen suojeluskunnan päälliköt olivat ennen sotia Paavo Keso ja Eero Einola.

Sotien jälkeen (1946) perustettiin Aitolahden Kiri, joka erikoistui erityisesti suunnistukseen ja maastojuoksuun. Pesäpallosta kiinnostuneet joutuivat etsiytymään Tampereen Pyrintöön, sillä se ei kuulunut enää kotiseudun urheiluseuran ohjelmaan. Työväenատteen urheilijat ryhmittäytyivät sotien jälkeen Aitolahden Rientoon, jonka

Kylien välisten koululaiskilpailijoita Männikön edessä 1940- ja 50-lukujen taitteessa.

siipien suojassa harrastettiin useampia lajeja. Suunnistus ei kuulunut rientolaisten, kuten ei myöskään edeltäjänsä Woiiton lajivalikoimaan. Tälle oli syynä: suunnistus virisi alun perin niin Aitolahdella kuin muuallakin suojeluskuntatoiminnasta, ja näin se sai urheilulajina porvarillisen leiman.

Aitolahden vapaapalokunnan toiminta keskittyi paljolti Nurmisiin, mutta urheiluasioissa olivat kaikki mukana. Palokunta järjesti omia viisiotteluitaan. Palokunta-aate yhdisti eri piirejä. Työväenատteen

”

Suunnistus sai porvarillisen leiman.

kannattajat vieroivat Kiriä, joka oli leimautunut suojeluskunnan perilliseksi, mutta palokuntaan tulivat mukaan kaikki.

Suunnistuksessa Kiri oli vuosikymmeniä merkittävä valtakunnantasollakin. Sen

parhaat vuodet osuivat 1950- ja 60-luvuille. Aitolahden ja Teiskon maastot olivat vaatelaita. Lisäongelmia tuottivat pitkään vuosikymmenten takaiset venäläiset kartat, joissa oli paljon virheitä. Vasta 1950-luvun lopulla saatiin kunnan kartat.

Kirin kirkkain suunnistustähti oli Helena Kiikkinen (nyk. Junkkari), mutta myös Leena Junkkari ja useammat Ruokosen nuoret – erityisesti Sirkka – menestyivät. Helena voitti Suomen Suunnistusliiton 18-vuotiaiden mesta-

ruuden vuonna 1954. Pienen seuran talous oli kovilla, kun piti lähettää paitsi kilpailijat myös joku seuran jäsen heitä huoltamaan eri puolille maata. Helena Kiikkinen siirtyikin myöhemmin Kiristä Tampereen Pyrintöön, jossa rahkeet olivat isommat. Mutta Helena hiihti loppuun asti Kirin paidassa.

Palkinnot olivat tuohon aikaan järjestään lusikoita, joihin hyvä järjestäjä toimitti kaiverukset. Kaikki eivät olleet hyviä: Timo Ruokonen

välillä silmiin, mutta makkara ja nakit maittoivat Nella Kortteelle, Maija Häkille, Milja Häkille ja Alisa Kortteelle.

Hopeamitalit maailmancupista

Olkahinen
Terhi Kääriäinen

Tampereen Voimistelijoiden Minettien ryhmä saavutti joukkuevoimistelun maailmancupin avauskisasta Unkarista hopeaa. Joukkueessa voimistelevat Olkahisessa asuvat **Janica** ja **Camilla Berg**. Isosisko Janica kuuluu viime kauden hallitseviin maailmanmestareihin. Camilla siirtyi Minettien junioreista aikuisten ryhmään kolmen muun tytön kanssa lopettaneiden tilalle.

Bergit kertovat olevansa tyytyväisiä maailmancupin avaus-suorituksiensa. Kisaharjoituksissa tuli vielä isoja virheitä nostoissa, mutta karsintapäivänä suoritus osui nappiin. Uusi koreografia on tuttuun tapaan Antton Laineen käsialaa, ja valmennustiimi on säilynyt samana.

Voiton vei lopulta Venäjän joukkue Expressia, ja samasta maasta oli myös pronssiryhmä Madonna. Minettien päätavoite on kesäkuun MM-kisoissa Tsekkien Brnossa.

Janica ja Camilla Berg voimistelevat tällä kaudella Minettien aikuisten ryhmässä.

Aitolahden kylillä

voitti Raumalla suunnistuksen miesten pääsarjan, mutta ei saanutkaan palkintoa, joka tälle sarjalle oli aamun esitellyssä näytetty. Raumalaisisännät olivat vaihtaneet palkintoja niin, että raumalaiset pienempien sarjojen voittajat saivat halutuimmat palkinnot ja Ruokoselle herui vain lasikippo.

Yleisurheilu keskittyi Hirvanniemen urheilukentälle sunnuntaisin. Viikolla ei juuri ehditty, sillä työpäivät olivat pitkät. Joka lajia kokeiltiin. Urheilukentällä oli jatkuvasti hyörinää kesäaikaan, vaikka valmentajista ei ollut tietoaakaan. Muutama innokas koetti kirjoista saada tietoa siitä, miten keihäs saadaan lentämään.

Alun perin tarkoitus oli rakentaa urheilukentän laitaan suojeluskuntatalo, mutta lopulta sen paikaksi tuli Sorila ja nimeksi Männikkö.

Talvisin hiihdettiin 1950-luvulla kylien välisiä. Maaliin tullessa piti olla vähintään yksi suksi mukana, tuonaikaiset suksit näet katkeilivat paljon herkemmin kuin nykyiset. Järjestäjien johtohahmoja olivat ikuisesti jaksava urheilumies Paavo Keso ja innokas kotiseutumies opettaja Rantala.

Kisat järjestettiin vuorovuosina joko Männikössä tai eri kouluilla. Kilpailijoina oli sekä aikuisia että koululaisia. Hirvanniemen ja Aitoniemen lapset olivat yleensä yhtenä joukkueena sorilalaisia, pa-

”
Kesät juostiin metsissä, talvella harjoiteltiin tiedusteluhihtoa.

lolaisia ja nurmilaisia vastaan. Voitoistakaan ei jälkikäteen oikein ota selvää: entisillä kyläviestiläisillä on tänään tuiki erilaiset muistikuvat siitä, kuka voitti ja kuka hävisi. Sen useimmat myöntävät, että Paavo Keson lapsikatra hiihti kovaa mutta heillä oli myös hyvät ja huolletut sukset. Muiden siteissä varsinkin oli usein toivomisen varaa.

Urheilu oli tuohon aikaan kova sana, koska muita nuorten harrastusmahdollisuuksia ei juuri ollut. Nurmissa järjestettiin Lintukallion hiihdot. Sotien jälkeen siellä pidettiin hiihtokilpailuja, joihin kuului muutama todella jyrkkä mäki. Ne kauhistuttivat hirvänniemeläisiä.

Aitoniementien varrella sijaitsevalla urheilukentällä oli vilskettä viikonloppuisin. Nyt paikka kasvaa koivikkoon.

Sotien jälkeisistä vuosista lähtien Hirvanniemen, Sorilan ja Teiskonkin tienvarteen kuului säännöllisesti – useamman kerran viikossa, kesät talvet – juoksua tahtava mies, jonka ilme oli keskittynyt, joskus melkein kärsivä. Hän ei tervehdyskään vastannut, juoksi vain pää hieman kallallaan. Hirvänniemeläinen pitkänmatkanjuoksija Eino Kivikkö voitti monena vuonna piiritason kilpailuja ja osallistui muutaman kerran valtakunnantasonkin kymppitonille ja maratonille.

Elettiin toisenlaista huippu-urheilijoiden aikaa: Einoakin teki pitkää päivää autonkuljettajana Tampereella, ja vapaa-ajan vei tyystin juoksu: maantien reunaan Sorilaan, sieltä Viitapohjaan ja takaisin.

Tänä päivänä Aitoniemen ja Hirvanniemen teillä kohtaa tiheään sekä sauvakävelijöitä että kuntojuoksijoita, mutta Eino Kivikön järkähtämätön päättäväisyys näiltä puuttuu. Sateilla ja syysliukkailla nykyjuoksijoita ei juuri näe. Einoa ei sää säikäyttänyt.

Suunnistaja Helena Kiikkisen toinen urheilulaji oli hiihto. Hän kutoi villapuseroonsa hiihtoseurojen nimiä.

Tämä on kymmenes ja viimeinen Aitoniemen ja Hirvanniemen kylien historiaa käsittelevä juttu.

Samaa aihepiiriä käsittelevä kirja "Tarinoita kahdesta kylästä" on nyt viimeistelyvaiheessa, mutta kirjan julkaiseminen siirtyy ainakin ensi vuoden puolelle, sillä rahaa painatuskustannuksiin ei ole saatu kokoon tarpeeksi.

Julkaisurahojen keräykseen voi osallistua maksamalla kannatusmaksua Aitoniemen-Hirvanniemen Kyläläiset -yhdistyksen tilille FI07 5730 1120 0017 00 (viite numero 15503).

Teisko-Aitolahti

-lehden

**ILMESTYMINEN
VUODENVAIHTEESSA**

VIKKO 51 TO 17.12. KOLMOISNUMERO
(joulutervehdykset)
Aineistopäivä ti 15.12.

Huom! viikolla 52 ja 53/15 lehti ei ilmesty

Lehti 1/2016 ilmestyy poikkeuksellisesti pe 8.1.
Aineistot ti 5.1.2016 klo 16 mennessä.

P. 03 476 1400
Honkalantie 2, PL 2
34600 Ruovesi
ta.ilmoitukset@ruovesi-lehti.fi

**Teisko-
Aitolahti**